

BVA
verkeersadviezen
vormgevers van mobiliteit

Aan [REDACTED] Provincie Gelderland
Van [REDACTED]
Datum 30 juni 2020
Projectnr 20022
Betreft Advies onderzoek vervoersstromen bedrijven

1. Aanleiding

Onderdeel van de opdracht 'Onderzoeksleider Eerbeek – Loenen' is het uitwerken en in de markt zetten van een logboekonderzoek onder bedrijven in Eerbeek en Loenen. Bij het uitwerken van de conceptversie van de uitvraag bleken de achterliggende beweegredenen voor het uitvoeren van een dergelijk onderzoek echter niet geheel duidelijk bij de provincie noch de bedrijven. In deze notitie wordt toegewerkt naar een advies over de inhoud en opzet van het onderzoek.

2. Inventarisatie behoeften en kansen

In 2019 zijn enkele onzekerheden naar voren gekomen ten aanzien van de resultaten uit het verkeersmodel Stedendriehoek dat is gebruikt bij de beoordeling van structuurvarianten Eerbeek-Loenen. Aanvullende verkeersonderzoeken zijn noodzakelijk om in detail inzicht te krijgen in de verkeersstromen in het studiegebied N786. Hiermee kan onder meer het basismodel en de modelvarianten gevalideerd en verbeterd worden. Dit geldt zowel voor de omvang van het verkeer als de samenstelling, routekeuze en herkomst/bestemmingsrelaties.

Alle stakeholders in het gebied hebben behoefte aan een zorgvuldig inzicht in de verkeersstromen, routekeuzes én routekeuzefactoren voor het maatgevende moment. Hiertoe zijn 3 onderzoeken voorgesteld:

- Mechanische tellingen (inzicht in omvang en samenstelling van het verkeer);
- Kentekenonderzoek (inzicht in de routekeuze binnen het gebied);
- Logboekonderzoek bij bedrijven.

De term 'logboekonderzoek' wekt de indruk dat het enkel gaat om het uitdiepen van de administratieve gegevens van bedrijven aangaande de herkomsten en bestemmingen van het vrachtvervoer. Dit om te kunnen toetsen of bepaalde alternatieve routes daadwerkelijk kansrijk zijn en om vast te stellen of H/B-matrices uit het verkeersmodel enige overeenkomsten hebben met de werkelijke verkeersrelaties van de bedrijven. Uit gesprekken met de deskundigen van de provincie blijkt echter dat er nog een aantal andere gegevensbehoeftes aan het voorstel van een logboekonderzoek ten grondslag liggen. Het onderzoek

vervoersstromen bij bedrijven zou namelijk inzicht moeten geven in de volgende aspecten:

- Herkomsten en bestemmingen vrachtverkeer ten behoeve van vrachtrelaties buiten het kordon van het kentekenonderzoek;
- Inzicht in de routes die chauffeurs hebben gekozen voor hun rit;
- Inzicht in de aspecten die ertoe hebben geleid dat ze voor een bepaalde route hebben gekozen (denk hierbij aan: volgen navigatie, kortste route naar snelweg, vermijden druk kruispunt/straat, etc.).

De wens voor het inzichtelijk maken van de routekeuze(factoren) is gelegen in het feit dat met name de ontbrekende kennis hierover vorig jaar heeft geleid tot twijfels over de uitkomsten van het verkeersmodel en het tijdelijk stopzetten van de verkeersstudie Eerbeek-Loenen. Het ontbreken van kennis over de manier waarop keuzes worden gemaakt voor een route vormt een risico voor het opstellen van een toekomstige variantenstudie.

In een gesprek tussen de provincie en de Industriekern Eerbeek-Loenen is geïnventariseerd welke gegevens reeds voorhanden zijn bij de bedrijven. Vanuit de bedrijven wordt aangegeven dat vanuit de logboekadministratie geen compleet en gedetailleerd beeld van alle vrachtwagenbewegingen en de onderliggende routekeuzes verkregen kan worden. Er zijn maar beperkte gegevens voorhanden en dan alleen voor de ritten van 'gereed product'. Ten aanzien van de aanlevering van grondstoffen (m.n. oud-papier) zijn geen gegevens bekend. Er wordt aangegeven dat dit een zeer dynamische markt is, waarbij toeleveringsgebieden en bijbehorende aanrijdroutes wekelijks sterk kunnen variëren. Verder wordt opgemerkt dat bijvoorbeeld het bevragen van grote groepen chauffeurs bij de bedrijven lastig is te realiseren. Enerzijds omdat een groot deel van de chauffeurs van buitenlandse komaf is (en er dus een uitdaging ligt op het vlak van communicatie) en anderzijds omdat het huidige productieproces al veel vraagt van de bedrijven om de hinder op de openbare weg zo veel mogelijk te beperken. Het afnemen van grote aantallen enquêtes zou mogelijk tot extra afhandelingstijd leiden.

De vraag is natuurlijk of we daadwerkelijk bij alle bedrijven en bij alle chauffeurs gegevens moeten verzamelen om een representatief beeld te krijgen in de routekeuze(factoren). De routealternatieven en de factoren die de keuze voor een route bepalen zijn relatief beperkt. We zijn daarnaast niet direct op zoek naar een percentage of getal met exacte kennis over de foutmarge en het betrouwbaarheidsniveau van de steekproef. We zijn vooral op zoek naar een goede kwalitatieve beschrijving van de vervoersrelaties en routekeuze(factoren) van de bedrijven in Eerbeek-Loenen¹. Bij een kwalitatieve insteek van het onderzoek naar routekeuze(factoren) moet de steekproef veel meer gericht zijn op verzadiging in de antwoorden. Verzadiging treedt op wanneer het toevoegen van meer ondervraagden niet meer leidt tot andere perspectieven in de informatie. Eén goed interview met logistieke planner of chauffeur kan qua inzicht meer (detail)kennis opleveren dan bijvoorbeeld een standaard enquête onder 100 chauffeurs met 3 of 4 gesloten vragen.

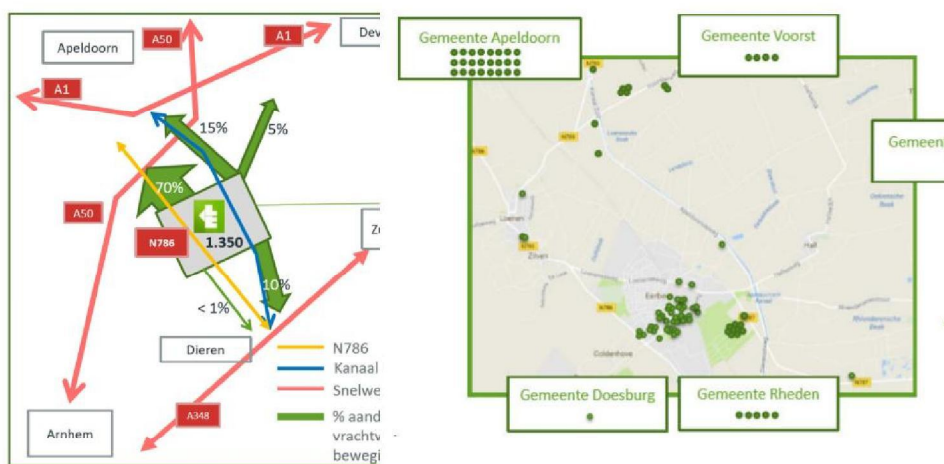
¹ Mede ook omdat dit bij een eventuele bezwarenprocedure bevestigd dat er alles aan gedaan is om goede en betrouwbare gegevens te verkrijgen.

Op basis van onderzoek blijkt een steekproef van 20 tot 30 chauffeurs al tot verzadigende antwoorden kan leiden en een goede beschrijving geven van het onderzochte fenomeen. Specifiek voor de studie naar vervoersstromen van bedrijven in Eerbeek-Loenen kan het in beginsel nog verder ingeperkt worden naar gesprekken met de belangrijkste vervoerders in het gebied zijnde Thomassen Transport en Schotpoort Logistics. Beide vervoerders verzorgen een omvangrijk deel van het vervoer in het gebied.

De planners van beide bedrijven zullen ook in staat zijn om duidelijkheid te geven in de factoren die meespelen bij het kiezen van een route. Voor de volledigheid zou dit kunnen worden aangevuld met een enquête onder 20 tot 30 chauffeurs die werkzaam zijn voor de bedrijven in het gebied.

In 2017 is onder de leden van de Industriekern Loenen Eerbeek een onderzoek uitgevoerd om de verkeersstromen inzichtelijk te maken (RDG, Enquête en interviews IKEL leden, zomer2017). De uitkomsten van het onderzoek zijn gepresenteerd in de Position paper IKEL (<http://industriekern.nl/wp-content/uploads/2017/11/Position-paper-IKEL-def-081117.pdf>). De position paper bevat een doorkijk naar de ambities en aandachtspunten voor een gezonde industriesector in Loenen en Eerbeek. De enquête en gesprekken met bedrijven heeft onder andere inzicht gegeven in de vervoersrelaties en verwachten ten aanzien van de groei van het vrachtverkeer. Hiermee wordt al een aardig beeld verkregen van de herkomsten en bestemmingen van het vrachtverkeer.

De bovenstaande afbeeldingen uit het onderzoek van 2017 vormen een momentopname. In de afgelopen jaren hebben er diverse macro economische en regionale ontwikkelingen plaatsgevonden die wellicht de oriëntatie en omvang van het vrachtverkeer hebben veranderd. Het is zeer waardevol om vanuit de bevindingen die opgenomen zijn in de position paper een herijking uit te voeren. En deze informatie over de vervoersrelaties ook uit te bouwen met een analyse van de routekeuzefactoren.

3. Advies

We stellen vast dat er in 2017 al informatie is verzameld over de herkomst-bestemmingsrelaties van de bedrijven in Eerbeek-Loenen. Het is aannemelijk dat de gegevens die opgehaald zijn in 2017 niet meer geheel representatief zijn voor de huidige situatie. Dit kan bijvoorbeeld door veranderingen in de infrastructuur die in de regio hebben plaatsgevonden (denk bijvoorbeeld aan de realisatie traverse Dieren), beslissingen die genomen zijn over nieuwe bedrijfslocaties in en buiten Loenen/Eerbeek, gewijzigde marktomstandigheden e.d. Nieuwe interviews met de belangrijkste logistieke partijen over dit onderwerp zijn dan ook gewenst. Daarbij kunnen de onderzoeksresultaten uit 2017 zeker als leidraad worden gebruikt. Een verdiepingsslag door bijvoorbeeld de administratieve gegevens van planners te analyseren lijkt niet haalbaar en volledig.

Het onderzoek moet zich **a.** richten op bijwerken van het onderzoek 2017 voor wat betreft vervoersrelaties en **b.** inzetten op het verkrijgen van een eenduidig beeld van factoren die hebben geleid tot het kiezen van bepaalde routes. Het onderzoek kan als volgt wordt opgebouwd:

- Deskresearch naar routekeuzefactoren chauffeurs en logistieke bedrijven (algemene verkenning (inter)nationale studies);
- Interview met planners Thomassen Transport en Schotpoort Logistics voor inzichtelijk maken vervoersrelaties, routes en routekeuzefactoren. Toewerken naar kaartbeeld met locaties of elementen die routekeuze bepalen. Daarnaast ook een indeling maken van logische aanrijd- en vertrekroutes in de verschillende windrichtingen incl. onderbouwing keuze van voorkeursroute. En tot slot gezamenlijk vervoersrelaties herijken ten opzichte van 2017 (incl. redenen bijstelling);
- Interview/enquête onder 20 á 30 chauffeurs of de routekeuzefactoren en de keuzemogelijkheden die zij denken te hebben. De chauffeurs kunnen via Schotpoort Logistics en Thomassen transport geselecteerd worden. Of breder geselecteerd worden uit de bedrijven die lid zijn van de Industriekern Eerbeek Loenen. De interviews moeten inzicht geven in de routes die zij kiezen en de redenen van hun keuze. Ook dient achterhaald te worden waarom bepaalde routealternatieven voor hen juist afvallen.

De offerte uitvraag zou zich moeten richten op de bovenstaande 3 onderdelen. In de uitvraag kan meegegeven worden dat het houden van enquêtes aan de in- en uitritten van de bedrijven geen optie is. De uitvraag moet daarnaast duidelijk vermelden welke gegevens achterhaald moeten worden en de omvang bevragingen. De verdere wijze van onderzoek kan vrijgelaten worden. Het valt ook te overwegen om het kwalitatief ingestoken onderzoek in eigen beheer uit te voeren. Juist omdat wij zelf toch ook al met de bedrijven en andere belanghebbenden in gesprek moeten treden. Een interview/werkbijeenkomst is goed te combineren met het zoeken naar verbinding met de stakeholders. Eventueel zou dan ook vanuit de bedrijven Nynke Draisma een rol kunnen vervullen in het onderzoek. Zij was degene die in 2017 het onderzoek heeft verricht voor het opstellen van de position paper.

Aandachtspunt

Het kentekenonderzoek zou onder meer kunnen aantonen dat een aanmerkelijk deel van het vrachtverkeer op het Loenense en Eerbeekse wegennet geen relatie heeft met de bedrijven in Eerbeek en Loenen. Afhankelijk van dit aandeel ontstaat er wellicht behoefte om ook inzicht te krijgen in de routekeuzefactoren van bedrijven die buiten Eerbeek en Loenen zijn gevestigd. De blijven nu buiten schot.